Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Renze Salet

Ons kenmerk
E24.001348

Bijlagen
- Voor een leefbare en veilige stad: Notitie Toezicht en Handhaving 2024-2030
- Formatiebenchmark AVH
- Ontwikkelplan AVH

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 26 maart 2024
Onderwerp Handhavingscapaciteit en -kader Toezicht en Handhaving

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over onze missie, visie en doorontwikkeling die wij nastreven voor Toezicht en Handhaving. Daarnaast sturen we u de resultaten van het formatiebenchmark onderzoek en het ontwikkelplan opgesteld door Adviesbureau voor Veiligheid en Handhaving (AVH) toe. Daarmee geven wij ook antwoord op de motie ‘Vraag en wij zullen antwoorden’ die u in de raadsvergadering van 13 juli 2022 heeft aangenomen.

Onderzoeksopdracht formatiebenchmark
De afgelopen jaren heeft Toezicht en Handhaving te maken gekregen met verschillende ontwikkelingen. Onder meer krapte op de arbeidsmarkt heeft ertoe geleid dat de bezetting van het team een aantal jaren ruim onder de formatieve ruimte bleef. De afgelopen twee jaar is de formatieve ruimte anders besteed. De veranderingen in het takenpakket van Toezicht en Handhaving, de maatschappelijke ontwikkelingen zoals toenemende polarisatie, en de beperkte bezetting van het team zetten de invulling van een proactieve en zichtbare handhavingsfunctie echter onder druk. Het riep de vraag op in hoeverre Toezicht en Handhaving toegerust is om de handhavingsfunctie goed uit te voeren en herijking van het handhavingskader gewenst is.
We hebben daarom, zoals ook bij brief van 18 oktober 2022 is aangekondigd, besloten een benchmarkonderzoek te laten uitvoeren. Het onderzoek moest zicht bieden op het kader, de handhavingsstrategie, informatiegestuurd handhaven, team- en taakvolwassenheid, ketensamenwerking, sturing en resultaatgerichtheid. Daarbij moest rekening worden gehouden met ontwikkelingen, zoals veranderingen in het takenpakket van toezichthouders en handhavers en de toegenomen krapte op de arbeidsmarkt.

In de motie ‘Vraag en wij zullen antwoorden’ vraagt uw raad om een brief aan te leveren rondom de (personele en overige) knelpunten op het gebied van de gemeentelijke handhavingscapaciteit. Daarbij wordt gevraagd om inzichtelijk te maken of en zo ja hoeveel extra financiële middelen nodig zijn om deze knelpunten op te lossen, zodat uw raad hieromtrent budgettaire keuzes kan maken. Het benchmarkonderzoek geeft hierop antwoord.

Inmiddels is het benchmarkonderzoek afgerond en hebben wij onze missie en visie op Toezicht en Handhaving geformuleerd. Hieronder beschrijven wij kort de visie, waarna de highlights van het benchmarkonderzoek worden besproken. Ten slotte geven we weer welke stappen we gaan zetten om het team door te ontwikkelen zodat het uitvoering kan geven aan onze ambities en visie.

Visie: Voor een leefbare en veilige stad
Toezicht en Handhaving is er om de leefbaarheid en veiligheid in de stad te bevorderen door problemen en conflicten in de openbare ruimte te voorkomen en tegen te gaan. Het streeft naar een stad waarin vreedzaam wordt samengeleefd en een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is. Vanuit vertrouwen, gelijkheid en nabijheid, draagt Toezicht en Handhaving bij aan de kwaliteit van de leefomgeving van inwoners in de stad. Dit doen de toezichthouders en handhavers door wijkgericht en preventief op te treden, zichtbaar, aanspreekbaar en betrokken aanwezig te zijn, zich te richten op een breed scala aan (leefbaarheids- en veiligheids)problemen, en daarbij samen te werken met partners en burgers in de stad. Een uitwerking van deze visie vindt u in de bijgevoegde notitie 'Voor een leefbare en veilige stad'.

Het benchmarkonderzoek laat zien dat het team Toezicht en Handhaving stappen zou moeten zetten om op basisniveau te kunnen functioneren
Uit het benchmarkonderzoek van AVH blijkt dat Toezicht en Handhaving op dit moment functioneert tussen het zogenoemde 'minimale scenario' en het 'basisscenario'. In het minimale scenario wordt reactief gehandhaafd, bepalen meldingen het grootste deel van het werkaanbod en worden de basistaken uitgevoerd. Het basisscenario gaat uit van proactieve handhaving, waarbij een goede informatiepositie, sturing en samenwerking van belang zijn. Toezicht en Handhaving komt daarmee aan de voorkant van problemen. Daarbij wordt een breder takenpakket opgepakt en bevoegdheden meer benut.

Om op het basisniveau te komen zal het team volgens AVH zowel formatief (5,4 fte) als kwalitatief dienen te groeien. Die kwalitatieve ontwikkeling zou zich volgens AVH moeten richten op de knelpunten beperkte taak- en teamvolwassenheid, onvoldoende sturing, beperkte aandacht voor resultaatgericht werken, eenzijdige ketensamenwerking, de beperkte informatiepositie van het team en het ontbreken van een handhavingsstrategie. Vanuit het basisniveau kan volgens AVH vervolgens worden doorgewerkt in de richting van het optimale scenario. Dit laatste scenario gaat uit van resultaat- en effectgestuurd werken, preventief handhaven, verhoogde inzet van handhaving, en betere informatiepositie en aansturing. AVH adviseert daarmee projectmatig te beginnen op specifieke veiligheidsthema's.

We groeien door naar basisniveau en zetten vervolgens stappen naar optimaal niveau
Het advies van AVH nemen wij grotendeels over. Op één onderdeel nemen wij het advies niet helemaal over. Dit gaat om het advies van AVH om aan de zelfstandige positie van het team te werken door de beleidscapaciteit van het team te vergroten. We zien het beter benutten van de beleidscapaciteit van Veiligheid – als belangrijke opdrachtgever voor het team – ook als een mogelijkheid het team op dit punt te versterken.

Gelet op de geformuleerde missie en visie op Toezicht en Handhaving, het vastgestelde beleid ‘Geef ze de (openbare) ruimte!’, het integraal veiligheidsplan, en de ontwikkelingen die op het team afkomen, streven wij minimaal naar het bereiken van het basisniveau van het team Toezicht en Handhaving. Om daadwerkelijk en structureel invulling te kunnen geven aan onze ambities op het gebied van de leefbaarheid en veiligheid in de openbare ruimte willen we verder doorgroeien naar het optimale scenario.
Omdat we ons realiseren dat we niet alles tegelijk kunnen, zetten we in op een groeimodel. Dit houdt in dat we 2024-2025 gebruiken om de (op dit moment al ingezette) weg naar het basisniveau volledig en structureel te maken. Naast een kwalitatieve verbeterslag brengen we 5,4 fte terug in het team, wat met de bestaande middelen kan worden gerealiseerd.

Gezien onze ambities zijn we er hier echter nog niet mee. We willen, nadat het basisniveau op orde is gebracht, stappen zetten naar het optimale scenario in de jaren 2026-2030. Op veiligheidsthema’s willen we projectmatig richting het optimale scenario groeien. We verwachten in deze periode daarvoor tussen 3 en 7 fte nodig te hebben. We zullen echter moeten bezien, als het basisniveau is bereikt, wat hiervoor precies nodig is. Het verdient de voorkeur dit integraal af te wegen in de planning- en controlcyclus. De keuzes hieromtrent worden daarom komende jaren in de koersdocumenten voorgelegd.
Dit geldt ook voor de stappen die na 2030 kunnen worden gezet om team Toezicht en Handhaving te optimaliseren. Welke stappen we na 2030 nog moeten zetten om Toezicht en Handhaving verder te optimaliseren, zullen we te zijner tijd moeten bezien.

Afsluiting
We vertrouwen erop dat de notitie ‘Voor een leefbare en veilige stad’, alsmede het benchmarkonderzoek van AVH en het ontwikkelplan voldoende inzicht geven in de doorontwikkeling van Toezicht en Handhaving zoals we die voor ogen hebben. En dat daarmee voldoende antwoord is gegeven op de motie ‘Vraag en wij zullen antwoorden’ en het u in staat stelt (budgettaire) keuzes te maken richting de koersdocumenten voor 2026 en verder.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester